A°. 1840. DONDERDAG, 15 OCTOBER. N°. 83.

SURINAAMSCHE COURANT.

PARAMARIBO.

Gouvernements Secretarij.

PARAMARIBO, den 12 October 1840.

(34379) Op heden is aanteekening gedaan van het voorgenomen vertrek uit de Kolonie van den minderjarigen JACOB BRINK.

De Gouvernements Secretaris,
G. S. DE VEER.

ADVERTENTIEN.

(34367) Fungerende CURATORS bij het Departement der *Onbeheerde Boedels*, zullen op Vrijdag den 16den dezer, ten Sterfhuize van den Heer WIJNAND LUIJKEN, in de *Zwartenhovenbrugstraat*, over den *Werfbrug*, des namiddags om 4 uren, door den Vendumeester A. SALOMONS, doen verkoopen:

Deszelfs *NALATENSCHAP*; bestaande in:

LIJFKLEEDEREN, MEUBELEN, ZILVERWERK, LINNEN, CALICO'S en eenige ps. geborduurde NETELDOEKEN en andere GOEDEREN.

Mede nog *twee* KOEIJEN en KALVEREN; voor rekening van den Boedel wijlen den Heer P. GEESKEN, te bezigtigen ten Sterfhuize in de *Wagenwegstraat*.

Paramaribo, den 9 October 1840.

M. N. ARLAUD,
2de Commies.

J. G. KRAMER

presenteert te Koop:

Ontvangene *VERSCHE* PROVISIEN, DRANKEN en andere GOEDEREN, waaronder:

Diverse soorten gebraden Kalfs-, Ossenvleesch en andere Eetwaren in blikken, versch-, gerookten- en gezouten Zalm en Paling, nieuwe Haring en Laberdaan, Limburger- en Zwitsersche Kazen, Zuur-, Dessert- en Suikergoed in soorten, ingelegde- en gedroogde Groenten, Boter en Aardappelen.

Verschillende WIJNEN in fusten en kisten, Fransche Vruchten in Brandewijn, DRANKEN in soorten en andere Artikelen, te veel zulks te specificeren.

Paramaribo, den 13 October 1840.

(34374)

STEENKOLEN,

te bekomen bij

D. BENJAMINS.

(33874)

Scheepstijdingen.

BINNENGEKOMEN.

Den 9den dezer, het Schip de Jonge Willem, Kapt. G. van Medevoort, van Amsterdam, hebbende 66 dagen reis.

Den 13den, de Nd. Am. Brik Lydia, Kapt. C. Collins, van Boston, hebbende 70 dagen reis.

UITGEKLAARD.

Den 12den, het Schip Sophia Cicilia, Kapt. J. C. Radeloff, lading: 375 vaten Suiker, 72 balen schoone- en 3 dito vuile Katoen, 12 balen Cacao, 6 vaten Rijst, 3 vaten Huiden en 97 piès Hout.

Den 13den, het Schip Nicolaas Witsen, Kapt. F. Lange, lading: 347 vaten Suiker. — Beide naar Amsterdam.

Nieuwstijdingen.

(Uittreksels uit de laatste door ons ontvangene Nederlandsche Dagbladen.)

Aardbeving en verwoesting van het Eiland *Ternate*.

» Het zoo herhaaldelijk malen door eruptien en aardbevingen geteisterde Ternate heeft, op den 2den en 14den Februarij 1840, wederom de drovigste uitwerking daarvan ondervonden, en wel van zoodanig hevigen en allerverschrikkelijksten aard, als naar menschen geheugen ooit heeft plaats gehad.

» Des morgens van den 2den Febr. ll., ten $8\frac{1}{2}$ ure, vertoonde de lucht zich donker en onheilspellend; een stijve noordweste wind vergezeld van zware regenbuijen, zweepte de wolken met kracht door het luchtruim; het uitzigt was somber, en alles scheen de eene of andere buitengewone werking der natuur aan te kondigen, welke zich dan ook weldra bevestigde, daar er een dikke damp uit den krater opsteeg, vergezeld van een zwaar donderend geluid onder den grond, groote hoeveelheden kokende lava en gloeijende asch, die alles, waar zij nederstorten, verbrandden en verwoestten. De schoonste tuinen der inwoners, waarin meerendeels hun bestaan en rijkdommen bestonden, ondergingen eene geheele vernieling. Bij afwisseling geschiedden deze brakingen, dan eens hevig, dan weder afnemend; en was het gezigt en gehoor van dit natuurverschijnsel bij dag indrukwekkend geweest, niet minder was zulks bij den avond, alstoen konde men klaar de uit den krater opgeworpen steenen in de somtijds vrij sterke en hoog opschietende vlammen onderscheiden. Noch schilder, noch de bekwaamste pen is in staat zoodanig tooreel in deszelfs vollen luister en akelige schoonheid te schetsen; zoodat alle inwoners met eenen hevigen schrik, blijkbare verwondering en diep ontzag voor het Opperwezen, in stille verwachting het einde afwachtten, wat uit dit vreeselijke natuurverschijnsel moest geboren worden; 24 uren lang hield deze verwoestende uitbarsting aan, en eindigde met een angstverwekkend geraas onder den grond, dat de allerbenaauwdste inwoners deed vermoeden, dat de grond onder hen zoude wegzinken. Doch met den schrik kwamen zij er af: de berg zweeg den volgenden dag tegen vier ure des namiddags, en liet nu en dan eene kleine hoeveelheid rook opstijgen; hetwelk echter de inwoners niet gerust stelde, aangezien deskundigen verhaalden, dat de eruptien na de aardbevingen plaats vinden, zoo dat hier eene geheele tegenstrijdigheid plaats vond; en waarlijk, dit vermoeden is in geenen deele ongegrond geweest. Ook moet ik hier nog bijvoegen, dat gedurende de eruptien, het gedruisch onder den grond zoo hevig was, dat de twee naast elkander staande menschen met geene mogelijkheid elkander konden verstaan. Een ieder gevoelt en beseft, in welk een doodsangst deze beklagenswaardige inwoners van het ongelukkige Ternate gedurende dien tusschentijd hebben verkeerd. Laten wij eenige dagen in stilte voorbijgaan, en de werking van den krater gadeslaan, welke na den 4 Feb. 1840 steeds rookende bleef. Nu en dan bespeurde men des avonds een sterken gloed uit den vulkaan; aardbevingen werden niet gevoeld, en men dacht waarlijk van dezelve verschoond te blijven, dan helaas! deze hoop werd op eene vreeselijke wijze verijdeld. De voor Ternate's inwoners zoo allernoodlottigste dag van den 14den Februarij 1840 brak eindelijk aan, des nachts ten $12\frac{1}{2}$ ure hoorde men een sterk gedruisch en gedreun, komende van en weder opgaande naar den berg, opgevolgd door eene ligte trilling van den grond welke van oogenblik tot oogenblik heviger werd, en de niets vermoedende inwoners, als ware het, door Gods stem uit de zachte armen van Morpheus wekte. Weinig lette men op deze ligte schokken, onder menschen, die aan deze natuurverschijnsels gewoon waren, maar, helaas! van lieverlede werden de schokken al heviger en heviger ten gevolge waarvan de meesten hunne woningen ontvlugtten. Ten $3\frac{1}{2}$ ure, in den nacht, onder eenen allerhevigsten stortregen, gevoelde men eenen schok, waardoor menschen en woningen op het aardrijk stonden te waggelen, en de meeste steenen woonhuizen instortten, op verschillende plaatsen opende zich de aarde, en sloot zich weder even snel. De beweging van den grond was zeer goed te vergelijken bij de golving der zee, niets bleef onbeschadigd, en den 15den Februarij 1840, ten 10 ure des voormiddags, scheen de natuur in hare volste woede te zijn, een allerhevigste schok deed zich gevoelen: menschen en vee, alles vlugtte in krampachtigen doodangst naar de waterzijde, bezette al de daar liggende praauwen: rang en stand werd niet in aanmerking genomen, de angst van velen was zoo groot, en vooral der vrouwelijke sexe, dat sommige tot verre door het water baadden, om een vaartuig te bereiken, ten einde niet welligt hun graf tusschen de zich van tijd tot tijd openende aarde te vinden. Allerbeklagenswaardig was hun toestand, en te meer nog, toen de natuur nog geheel scheen uitgewoed te hebben, de arme inwoners van hunnen schrik en benaauwdheid eenigzins waren terug gekomen, en het oog sloegen op de plaatsen, waar eenige oogenblikken te voren hunne tot alle gemak ingerigte woningen gestaan hadden. Nu eerst gevoelden die brave gulhartige en zoo gastvrije bewoners van Ternate, dat zij alles hadden verloren; naakt en bloot stonden zij bijeen

vergaderd als in stomme gevoelloosheid: hunne bezittingen waren verwoest, de allerkostbaarste specerijen en andere menigvuldige producten onbruikbaar, en onder puin begraven, geen stuk huisraad is verschoond gebleven, en niet een steenen huis, op geheel Ternate, is blijven staan. Ja, zelfs het fort *Oranje*, dat gedurende twee eeuwen de verschillende aardbevingen heeft getrotseerd, moest voor deze woede bezwijken, en hiermede was de welvaart en het belang van Ternate voor ons gouvernement geheel verloren. De particuliere schade wordt berekend op *f* 900,000. De aardbevingen werden ook op Gilolo en Tidore gevoeld, doch zonder eenige schade te hebben aangerigt, — mede moet hierbij nog worden opgemerkt, en de goedertierende hand van het Opperwezen erkend worden, dat niet één menschelijke wezen door deze alles verwoestende ramp het leven heeft verloren. In den aanvang waren de aardschuddingen gering, en namen van lieverlede in hevigheid toe, waardoor deze arme menschen tijd hadden zich in persoonlijke veiligheid te stellen: waren de schokken dadelijk zoo hevig geweest, als die van 3½ en 10 ure, alsdan zoude gewis het grootste deel der inwoners hun graf onder de puinhoopen gevonden hebben. De meesten en voornaamsten zullen gewis dit eiland verlaten, en elders een nieuw bestaan zoeken. Welke plannen het gouvernement met Ternate zal hebben, moet de tijd leeren.

— In de *Rail-wail-Times* leest men het volgende: De reis van Londen naar York wordt tegenwoordig over den spoorweg in tien uren gedaan. Niet onaardig is het dezen stand van zaken te vergelijken met hetgeen in de vorige eeuw plaats had. Wij hebben voor ons het prospectus van eene in 1706 tusschen Londen en York aangelegde posterij, waarin gezegd wordt: » Herberg de Witte Zwaan, postwagen van York. Aan diegenen, welke van Londen naar York of van York naar Londen willen reizen, wordt berigt, dat zij zich ten dien einde kunnen vervoegen in de herberg de Witte Zwaan, Holborn, te Londen, en in de herberg de Witte Zwaan, in de straat Coucy, te York. Aldaar is eene postwagen - dienst ingesteld: deze wagen zal in twee dagen de reis van York naar Stamford, en andermaal in twee dagen de reis van Stamford naar Londen doen.

— Kapitein Wool, van het schip L. C. Richmond, onlangs in Australië aangekomen, heeft op de breedte van 15° 37′ zuiderbreedte en 175° 25′ westerlengte, een Eiland ontdekt. Het was een boschrijk eiland en, naar het scheen, zeer bevolkt, voor zoo verre hij naar de lichten van de kust bij nacht kon oordeelen. Daar kapitein Wood het eiland op geene der kaarten vond aangeteekend, heeft hij het den naam van *Brinsmade's*-eiland gegeven.

Mengelingen.

Hoe verzoent men den Nijd?

De Marquis d'Entragnes, was een der schoonste en beschaafdste mannen aan het voormalige Fransche hof. Hoewel hij in blakende gunst stond bij zijnen Vorst, verwekte hij nogtans geene afgunst; men beminde en achtte hem algemeen, en ieder die in Parijs en Versailles aanspraak maakte op den toon der beschaafde wereld en welvoegelijkheid, zocht hem na te volgen.

Een zijner vrienden vroeg hem eens, hoe hij het aangelegd had om zich zoo algemeen bemind te maken, daar hij toch bij alles; wat hij ondernam, den nijd en ijverzucht moest opwekken. » Het is altijd mijn grondregel geweest," antwoordde hij, » mij met geene intrigues in te laten; geenen eerzuchtigen in den weg te treden; alles aan te wenden om den mannen te behagen en bij de vrouwen mij zonder pretensien te gedragen."

Hij gedroeg zich altijd als de ijverigste verdediger des schoonen geslachts; echter geschiedde dit steeds met zooveel zachtmoedigheids, dat hij zelfs diegenen niet beleedigde, die door hem ernstig berispt werden. Het gebeurde dikwijls, dat hij, in gezelschap, getuige van nadeelige oordeelvellingen over vrouwen was, welker goeden naam men daardoor zocht te ondermijnen, dat men mannen, die dikwijls bij haar kwamen, voor hare begunstigde aanbidders verklaarde. Wanneer iemand zich zulk eene overijlde uitdrukking veroorloofde, vroeg hij den achterklapper: » Mijn heer! zijt gij er ooggetuige van geweest?" » Neen; maar .... " » Wanneer dit het geval is, moet gij ons veroorloven, dat wij vooronderstellen, dat degenen, die u dit verhaalden, zich vergist hebben. De schijn bedriegt zeer dikwijls; dit is niets nieuws, en dikwijls heeft men er ook belang bij iemand in eene zaak te misleiden, die zulk een' wezenlijken invloed op den goeden naam eener vrouwe heeft."

Een jongman, dien de Marquis, bij eene dergelijke gelegenheid, op deze wijze tot zwijgen gebragt had, wilde hem in verlegenheid brengen, antwoordde hem op de vraag: » Hebt gij het zelf gezien?" stoutmoedig: » Ja, heer Marquis!"— » Dan heeft de arme verdwaalde op de stilzwijgendheid van een' man van eer gerekend," zeide de Marquis koel, » en ik betuig u mijnen dank, dat gij ons allen zulk eene kieschheid toekent."

Eens speelde de Prinses van Poise met hem op de biljart. » Ik moet wel zeer onbekwaam zijn," zeide zij: » ik kan geen een' bal raken!" — » Dat verwondert mij niet, Mevrouw!" zeide hij: » ballen zijn geene harten."

In een gezelschap, waar zich een paar zeer ijverzochtige mannen bevonden, die zich, ter voldoening van hunnen argwaan, dikwijls van zeer onbetamelijke middelen bedienden, vroeg men den Marquis, of wel een echtgenoot, die vermoeden van een' minnehandel op zijne vrouw had, hare brieven mogt openen? » Neen!" riep hij: » hoe kan men omtrent iemand, die men beminnen en eeren moet, zich iets veroorloven, wat men omtrent een' ander', die ons onverschillig is, onbillijk acht?"

De Marquis had altijd eene bijzondere genegenheid voor Mevrouw de Caze, die zich zoowel door hare schoonheid als door haar verstand, van vele Dames onderscheidde; maar zelfs de lastertongen waagden het niet, haar of hem deswege aan te tasten; veeleer bewonderde men algemeen zijne standvastige verkleefdheid aan deze beminnenswaardige vrouw. Toen zij stierf, verviel hij in eene diepe zwaarmoedigheid, en heeft haar niet lang overleefd.

Kunst en Natuur.

Bond, een Engelschman, vond zoo veel smaak in Voltaire's *Zaïre*, dat hij besloot, hetzelve met een' vertrouwden vriendenkring op een liefhebberijtooneel te spelen. De rollen werden verdeeld. Bond, een man van zestig jaren, nam die van *Lusignan* op zich. De spelers vonden reeds in het eerste bedrijf algemeenen bijval. *Lusignan* verscheen. Al de aanschouwers waren getroffen van den aanblik diens edelen Prins; maar de ziel van Bond gevoelde nog sterker dan zij. Zijne phantasie klimt; hij geeft zich aan de kracht zijns gevoels over, en stort opeens, op het herkennen van *Zaïre*, bewusteloos neder. De aanschouwers, verrukt van bewondering, huldigen de kunst des waardigen spelers, en diens ongemeene begaafdheid, om de natuur zoo begoochelend daar te stellen, met daverend handgeklap. Maar de pauze duurt lang. Men verwacht, dat *Lusignan* het woord zal hernemen, doch hij blijft sprakeloos. *Nerestan*, *Chatillon* en *Zaïre* geven hem wenken, om aan zijne onmagt een einde te maken. Hij opent de oogen voor een paar minuten, en sluit dezelve voor eeuwig; hij is dood!

Sterk voorbeeld van Gastvrijheid.

Te Trentham-Hall heerscht de gewoonte dat, wanneer de eigenaars van het kasteel aldaar woonachtig zijn, aan iedereen behoeftigen voorbijganger zekere bepaalde ondersteuning wordt uitgereikt. — Dit gold in den beginne slechts de werklieden die in den oogsttijd kwamen en weder heengingen; maar sedert lang wordt dit geschenk aan allen uitgereikt, die er om vragen, ten ware het soldaten zijn, die in grooten getale daar aankomen. Deze gift bestaat in een stuk witte brood van 14 oncen en eene kruik goed bier. Daar het kasteel een weinig ter zijde afgelegen is, en zelfs van den grooten landweg niet kan gezien worden, zoo dacht men in den beginne dat het getal dergene, die daarom kwamen vragen, niet zeer groot zou zijn; hetzelve is echter zoo groot geworden, dat men hiertoe eenen bijzonderen portier heeft moeten aanstellen, en dat er steeds een groote voorraad van brood en bier moet gehouden worden. Dagelijks komen er tusschen de 50 en 100 personen te dien einde en na verloop van eenige maanden beliep dit getal 3409 mannen, 530 vrouwen, 356 kinderen, en dus te zamen 4286 personen.

Gedrukt bij de Erven J. BRIJ[...]